

Datum

19 december 2023

Kenmerk

BBPZ/MvR/RBos/23-079

Aan

Tweede Kamer der Staten-Generaal

t.a.v. de vaste Kamercommissie J&V

Onderwerp

Commissiedebat Vreemdelingen- en asielbeleid

Geachte Kamerleden,

Op 20 december aanstaande debatteert u over Vreemdelingen- en asielbeleid. Aedes roept op tot meer lange termijn denken in huisvesting in plaats van korte termijn denken in (crisis)opvang. Zorg voor voldoende financiering en locaties om het versneld huisvesten van statushouders door woningcorporaties mogelijk te maken.

Huisvesting statushouders: corporaties lopen tegen hun grenzen aan

De toestroom van vluchtelingen is sinds 2020 weer toegenomen, van 17.600 in 2020 naar 46.500 in 2022. Dit is vergelijkbaar met de hoge instroom in 2015 ten tijde van de burgeroorlog in Syrië. De verwachting van het rijk en instellingen als UNCHR is ook dat die hoge toestroom blijft aanhouden. Bij ongewijzigd beleid betekent dit dat er meer statushouders zullen zijn die huisvesting nodig hebben. Dat blijkt ook, in 2020 was de taakstelling nog 12.000 statushouders, voor 2023 was die 48.500 statushouders, al is die inmiddels bijgesteld naar 38.800 in totaal.

Die taakstelling wordt jaar op jaar niet gehaald en het huisvestingstempo door het jaar heen is afgenomen, van circa 2.800 per maand naar 2.300 per maand. Corporaties en gemeenten lopen tegen hun grenzen aan. Doordat de huisvesting van statushouders niet soepel verloopt verblijven er continue 15.000 – 16.000 statushouders in de opvang, vaak langer dan 9 maanden. Op dit moment wordt zo ruim een kwart van de opvangplekken bezet door statushouders. Dit is zeker al sinds 2021 het geval.

Snelle huisvesting draagt bij aan goede integratie en participatie

De moeizame huisvesting van statushouders leidt niet alleen tot druk op de opvang maar – belangrijker nog – heeft een negatieve impact op het mentaal welzijn en de integratie van de mensen die het betreft. Als vluchtelingen een verblijfsvergunning hebben gekregen, moeten ze de mogelijkheid krijgen een toekomst op te bouwen met een goed en betaalbaar dak boven hun hoofd.

Van (crisis)noodopvang naar structurele huisvesting

Sinds 2020 is de toename in opvangcapaciteit bijna uitsluitend middels (crisis)noodopvang gerealiseerd. (Crisis)noodopvang is veel duurder dan een sociale huurwoning, gemiddeld 50 tot 125

euro duurder per bed per dag.

Het is daarom opvallend dat er altijd een (bijna) volledige bezetting is van alle opvangplekken bij het COA. Het COA draait continue op z'n limiet. Structureel zijn er de afgelopen jaren nauwelijks opvangplekken bijgekomen, terwijl alles erop wijst dat er de komende jaren meer opvangcapaciteit nodig is.

Veel van die (crisis)noodopvang zou niet nodig zijn als er een snellere uitstroom van statushouders op gang komt. Een eerste inschatting van Aedes laat zien dat er dan structureel 11.000 tot 12.000 minder opvangplekken nodig hoeven te zijn voor statushouders. Dat kan een besparing op (crisis)noodopvang opleveren van circa 400 miljoen euro per jaar. Geld dat geïnvesteerd kan worden in permanente opvanglocaties, sociale huisvesting en integratie van vluchtelingen. Het is dan wel nodig om de uitstroom van statushouders uit azc's tijdelijk te versnellen om de 'prop' in het systeem weg te werken en afspraken te maken voor een structureel stabiele uitstroom.

Daarnaast moeten we afspraken maken om op de lange termijn ook een stabiele uitstroom te realiseren zodat er niet nog een keer een prop ontstaat en corporaties hun bedrijfsvoering hier beter op kunnen inrichten. Het COA moet meer inzetten op structurele opvanglocaties. Om deze niet ongebruikt te laten staan in tijden van een lagere instroom kan het COA afspraken maken met corporaties over een flexibele schil van opvang en huisvesting.

Voorwaarden voor versnellen van huisvesting:

- Als de corporaties worden gevraagd te versnellen met de huisvesting van statushouders zou dat gepaard moeten gaan met harde afspraken over (extra) locatiecapaciteit, zodat de totale huisvestingscapaciteit in tact blijft.
- Realloceer een deel van de besparing op de (crisis)noodopvang naar een extra bouwsubsidie voor (flex)woningen van circa 30.000 euro per woning;
- Ga in de financiële herplaatsingsgarantie voor flexwoningen uit van de totale stichtingskosten zodat de regeling daadwerkelijk aantrekkelijk is voor corporaties en gebruikt gaat worden. Wat weer meer flexwoningen oplevert;
- Laat een deel van de besparing toekomen aan de gemeenten, bijvoorbeeld voor korting op grond voor corporaties;
- Het grootste deel van de besparing moet naar het COA voor extra reguliere opvangcapaciteit;
- Ga nog eens met de stofkam door locaties en panden van het RVB, daar zit veel potentie voor sociale woningbouw.

Voor vragen over bovenstaande kunt u contact opnemen met Richard Bos via r.bos@aedes.nl of op telefoonnummer 06 51 92 60 72.

Met vriendelijke groet
Aedes vereniging van woningcorporaties

Martin van Rijn
Voorzitter